

ABONAMENTUL:
Pe un an . . . 24 Ger.
Pe o jum. de an 12 "
Pe trei luni . . . 6 "
Pentru România şi străinătate:
Pe un an . . . 40 lei.
Pe o jum. de an 20 "

GAZETA TRANSILVANIEI

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

REDAȚIA
ŞI ADMINISTRAȚIA
Târgul Inului Nr. 30.

INSERATELE
se primesc la administrație.
Prețul după tariful
și învalabil.

Manuscrisele au să în-
napoie.

Pericolul valah.

I.

De câțva timp apar în ziare, se aud în intruniri publice, chiar și în cameră strigăte deperate de-ale compatrioților noștri, că în Ardeal elementul unguresc a pornit pe calea peirii, că în special pământul, moșiile maghiare trec pe încetul în mâinile Românilor. Se conchide de aci, că Ardealul se poate considera ca pierdut pentru unguri, unde pe încetul vor da tonul Românilor, căci „acela stăpânește, țara, care stăpânește pământul”.

S-au scris prin ziare articoli asupra acestei teme și s-au ocupat cu ea unii din publiciștii maghiari, între cari amintim pe răposatul mare șovinist *Beksich*. A scris în chestie deputatul sas *Neugeboren*, apoi renegeții noștri *Moldován Gergely* și *Burdia*, dar părerile acestor din urmă sunt superficiale și fără valoare. S-au făcut și unele studii în direcția aceasta, între cari este de remarcat studiul contelui *Bethlen István* apărut de curând cu titlul „*Cumpărările de moșii din partea Românilor în Ungaria, în ultimii 5 ani*”.

Și în acest studiu se arată cu cifre, că Româniile progesează în privința averilor imobile, că cumpără multe moșii dela Maghiari și se repetă refrenul obicinuit:

— Româniile ne scot din moșiile noastre! Ardealul unguresc e în pericol! Săriți voi, cei dela cărma țării și ne mântuiți!

Acum ni s-a dat să avem noi informații pe acest teren, ceva mai reale decât cele ce s-au publicat până aci, iar concluziile, ce le face autorul, par a nu fi exagerate și um flate, cum sunt mai mult sau mai puțin aproape toate studiile apărute mai înainte, deși o tendință oarecare se vede și aici.

Duminecă a avut loc în Cluj adunarea generală a „Reuniunii economice ardelenă”. După terminarea părții oficiale, a ținut secretarul reuniunii, *Tokaji László* o conferință, de interes pentru poporul maghiar, dar de mare interes și pentru noi Români. Vom da din această conferință datele principale și vom aprecia concluziile, ce le face *Tokaji*.

Conferința are titlu: „Despre

problemele politice agrare ardelenă”. Conferințiarul ne prezintă datele referitoare la naționalitatea proprietarilor de pământ din două comitate ardelenă: *Târnava-mică* și *Alba-infl.* Aceste două județe reprezintă starea medie în privința proprietăților din Ardeal, afară de *Săcuime*.

Deci din rezultatele cercetărilor asupra raporturilor de proprietate de aici, se poate alcătui un tablou general al întregului Ardeal.

Iată rezultatul datelor:
In ultimii zece ani în aceste două comitate au cumpărat moșii, în mărime de peste 50 de jugare catrastrale:

Româniile de la Unguri: 106 moșii, în extensiune 22.789 de jug. cat. în preț total de 10,757.700 coroane.

Sășii de la Unguri: 31 de moșii, în extensiune 14.584 jug. cat., în valoare de 7.911.000 cor. De la Români: 1 moșie, 115 jug. cat. în preț de 104.000 cor. În total 32 de moșii, 14.699 jug. cat. în preț de 8,015,000 cor.

Ungurii de la Români: 14 moșii, 1.307 jug. cat. cu prețul de 769,000 cor. Dela Săși: 4 moșii, 745 jug. cat. în preț de 343.000 cor. În total: 18 moșii, 2,052 jug. cat. în preț de 1.112,000 cor.

Conform datelor referitoare la moșiile mai mici de 50 de jugare, mici proprietari unguri se află în 129 de de comune — din totalul de 291. — Aceștia au vândut în ultimii zece ani în număr rotund 3000 jug. cat. în preț de 1.200,000 cor. Românilor și Sășilor. Împărțind aceste în două părți egale, rezultatul final este:

Câștigul Românilor: 91 de moșii, 22,867 de jug. cat. în preț de 10,484,700 cor.

Câștigul Sășilor: 28 de moșii, 15,454 jug. cat. în preț de 8,272,000 coroane.

Pierderea Ungurilor: 119 moșii, 38.321 jug. cat. în valoare de 18.756.700 cor.

Din aceste date — zice *Tokaji* — se poate vedea cât a pierdut în posesie rurală în ultimii zece ani elementul maghiar numai în două comitate. Pe baza acestora făcând o calculație aproximativă pentru întreg Ardealul, împreună cu comitatul *Sălajului*, rezultă, că în zece ani au trecut în mâni românești și săsești 950—

1140 de moșii, în extensiune de 300—360 mii iug. cat. și în valoare de 150—180 milioane cor.

Din moșiile vândute de Unguri, 55% au ajuns în stăpânirea Românilor și 45% în a Sășilor.

Față de aceste cifre, datele din studiul lui *Bethlen István* sunt cu mult mai mici. *Bethlen* evaluează pierderile Ungurilor în Ardeal astfel: 170 de moșii, 64.120 iug. cat. în valoare de 23,022,700 coroane, firește pe 5 ani.

După aceste date, trecând pe terenul financiar, respective la averea băncilor și la depuneri, *Tokaji* remarcă următoarele date oficiale:

Numărul Ungurilor în Ardeal este de 33% al Românilor 56, al Sășilor 9. Față de aceste raportul depunerilor la bănci e următorul: Depunerile la băncile ungurești 49%, la băncile române 18, la cele săsești 33%.

Conform statisticei ultime, făcută de *EMKE*, datele principale ale băncilor din Ardeal sunt următoarele:

	Ung.	Rom.	Săși
Capital . . .	31,376.506	13,750.167	9,720.940
Depuneri . . .	160,277.592	58,182.471	91,1.7.568
Port. de cam. . .	161,338.708	62.384.462	23,131.451
Imp. hipot. . .	64,219.840	25,701.792	103,471.461

Reflectând la aceste, *Tokaji* zice, că este slabă mângâiere pentru Maghiari, că au forță mai mare pe terenul financiar decât Româniile și Sășii împreună, pe când pe terenul agrar dau îndărăpt. Iar concluzia finală o rezumează astfel:

Proprietatea mare și cu deosebire cea mijlocie iese pe încetul din mâinile Maghiarilor, dar micii proprietari se susțin bineșor.

Asupra datelor comunicate și asupra concluziei finale vom reveni mâine.

Turneul d-lui *Dr. Aurel Vlad*. Sâmbătă și-a început d-l *Dr. Aurel Vlad* turneul electoral în cercul *Sasca*, fiind însoțit de d-l deputat *Dr. Ștefan C. Pop*, *Dr. Gheorghe Dragomir* protopopul *Bisericii-Albe*, *Alexandru P. Popovici* protopopul *Oravitei*; de d-nii *Dr. I. Nedelcu*, *Dr. L. Cîrgăreanu*, advocați în *Oravița*; *Dr. A. Coca*, *Dr. I. Groșoreanu*, *Dr. M. Brediceanu*, advocați în *Basca*; *I. Caragiu*, (*Mercina*), *C. Panciovan* (*Iertot*) *C. Mircea* (*Răcășdia*) preoți, și d-l *G. Jianu*.

Poporeni din *Mercina*, gătiți în haine de sărbătoare au întâmpinat cu alaiu mare pe vizitatori. D-l *Dr. Aurel*

Vlad le-a făcut cunoscută conduita politică a neamului românesc, cum poate fi susținută și dusă la învingere de cetățenii români chemați a-și da votul de alegători. Alegătorii l-au asigurat de încrederea ce i-o poartă și i-au promis că-și vor face datoria de români, înfruntând orice piedeci ce li s'ar pune în cale.

Dela *Mercina* convoiul de trăsură și țărani chipeși călări, și-au continuat drumul spre *Vrâniuf*. Aici au vorbit d-nii *Vlad* și *Dr. Șt. C. Pop* în mijlocul unei mari înflăcări.

Din *Vrâniuf*, convoiul a plecat mai departe spre *Răcășdia*, unde li s-a făcut d-lui *Vlad* și tovarășilor săi același primire caldă și entuziastă.

Bombardarea orașului Scutari de către trupele sârbești și munitenegrene amenința să producă noi incurcături. Situația s'a agravat și prin faptul, că Sârbii au oprit zilele trecute fără nici un motiv în portul *Medua* un vas comercial austro-ungar insultând pe ofițerii și marinarii austro-ungari. Toate aceste au provocat în ministerele de externe austro-ungar și italian o viud agitație, a cărei urmare este o demonstrație a flotei austro-ungare și italiene în apele albanese.

Din Pola se anunță, că eri dimineață au plecat în apele albanese patru vase de război austro-ungare însoțite de câteva torpilare. După știrile mai nouă situația s'a agravat într'atâta, încât nu este eschis un conflict apropiat cu *Montenegro* și *Sârbia*.

Diferendul româno-bulgar.

Din *București* ni se scrie: *Asupra studiului, în care se află diferendul cu Bulgaria se confruntă, că ambasadorii dela Petersburg se vor intruni spre a discuta punctul de vedere al Româniilor și cel al Bulgarilor cel mai târziu Joi. Nu vor fi mai mult ca cinci ședințe, după cari se va aduce la cunoștința celor două state modul cum înțeleg puterile rezolvirea diferendului.*

Rezultatul acestu va fi cunoscut deci cel mai târziu la 20 Martie st. v.

O telegramă din *Sofia* anunță, că

plecarea lui *Danew* la *Petersburg* a fost contramandată. Se afirmă că el nu va mai avea nici un rol în tratativele dintre *Bulgaria* și *România*, și deci nu va lua parte nici la conferința ambasadorilor.

După știri din *Petersburg* reuniunea ambasadorilor se va deschide oficial abea după stabilirea prealabilă a unei înțelegeri în chestiunile principale, putându-se astfel evita curiozitatea publicului și a presei precum și influențele externe. În acest mod, durata oficială va fi mult scurtată, contrar știrilor din zărele rusești, cari susțin că reuniunea ambasadorilor din *Petersburg* va ține trei luni.

Avându-se în vedere atitudinea contrară a celor două triplice în punctul principal al cedării *Silistrei*, s'a întrebat ce se va face în caz de paritate de voturi. Este imposibil ca în acest caz să decidă președintele reuniunii, el fiind parte prea mult interesată. Este probabil că în acest caz se va chema încă o putere, probabil cel mai mare stat de rangul al doilea, care să participe la reuniune.

A asasinarea regelui Greciei.

În mijlocul bucuriei generale a populației grecești, produsă de ultimele victorii raportate asupra Turcilor, a căzut ca un trăsnet din cer senin știrea despre asasinarea regelui *George al Greciei*, întâmplată alaltaeri după amiază pe una din cele mai populare străzi ale orașului *Salonic*.

Din culmile bucuriei și triumfului îmbătător poporul elin a fost aruncat deodată în cel mai adânc doliu, care este cu atât mai apăsător fiind atentatorul descereat un fiu al Greciei, care, desbrăcat de cel mai elementar sentiment patriotic, a trimis glonte la ucigător în inima regelui cuceritor.

În fața atentatului mișelesc, săvârșit în ziua mare, lumea stă consternată și se asociază la doliul casei regale și al poporului elenic.

Cum s-a săvârșit atentatul.

Regele *George* avea obiceiul să viziteze zilnic în societatea adjutantului său general, *Francudis*, cazarmele și întăriturile orașului *Salonic*. În primele zile dela sosirea sa în *Salonic* regele era însoțit în preumblările sale de câțiva gendarmi de pază și aceasta

Soții - model.

După *Ian Madeline*.

— Ce ai frumoasă d-le *Panssert*. Cred, că ne va succede festivitatea.

— Cred și eu, d-le *Besselman*. Dar oare încă nu se știe, cui li se va decerne premiul?

— Nu, d-le *Panssert*. Domniile cei din juriu în frunte cu primarul țin hotărârea lor în cel mai mare secret. Atâta am putut afla, că treizeci și două părechi de căsătorii au concurat.

— Strașnic, d-le *Besselman*! Mare onoare pentru ținutul nostru, că avem atâți soți de model. Pe asta, cred că putem închina o bere.

— Sunt de acord d-le *Panssert*!

Ocupând loc la geamul birtului din strada principală cumetrii gustau din paharele cu bere spumoasă și trăgând în lulea lăsară să defileze în fața lor mulțimea de oameni, ce venise la festivitate. Erau părechi venerabile de căsătorii, îmbrăcați în haine de sărbătoare, având înaintea lor, înșirate în

rânduri frumoase, roadele căsniciei lor legitime.

Sunetul sărbătoresc al clopotelor străbătea aerul micului oraș olandez, care se afla în ajunul unei mari festivități. Clopotele sunau pentru soții de model, dintre cari cel mai demn avea să obțină premiul, pe care l-a lăsat ca fundațiune un burlac cu destinația ca an de an să se descrie celei mai ferice părechi de căsătorii din acest ținut. Dangătul clopotelor parcă preamărea virtuțile căsniciei, cari mai mult ca ori unde păreau că se sălășluiesc în toată curățenia și castitatea lor tocmai în acest orașel tăcut și lipsit de orice patimi și discordie.

Astăzi se deschisera larg porțile caselor atât de tăcute și rând pe rând se iviră părechile venerabile de căsătorii: moși încărungiți sub greutatea a nilor, îmbrăcați în haine de sărbătoare după moda cea veche, având la dreapta soțiile lor credincioase, matroane venerabile, mici la statură și ușoare la mers, cari păreau că dispar în crinolina hainei străbune. Văzând aceste părechi avea-i impresia unor figuri de ceară, ce se ivesc din căsușia unui ceas cu pendulă, pentruca cu ultima bătăie a

ceasului să dispară din nou în interiorul căsușiei. Mulțime postată de-alungul străzilor le făcea respectuos loc, ca-și cum s'ar teme să nu spargă aceste figuri prin o atingere oareșcare.

Părechile se opriră sub teii din piața principală în fața tribunei sărbătorești, pe care ocupase loc cu gravitatea-i obicinuită primarul durdului în mijlocul venerabilului magistrat al orașului.

La un semn dat gornistul orașului suflă un marș festiv, iar reuniunea de cântări a orașului întonă un cântec de preamărire a virtuții casnice.

În mijlocul atențiunii generale se ridică apoi primarul pentru a rosti următoarea scurtă cuvântare:

»A sosit în fine momentul mult așteptat, ca să distribuim premiul, pe care l-a fondat un nobil cetățean și binefăcător al orașului nostru pentru cea fericită păreche de căsătorii, care prin treizeci de ani ne-a servit tuturor ca un model de căsnicie virtuoaasă. Magistratul a decis unanim să acorde deastădată premiul soților *Mohl*.

Între sunetele goanelor și aclamațiunile publicului soții *Mohl* urcară tribuna. Patruzeci de ani de fidelitate și încredere reciprocă, patruzeci de ani

de bucurii și suferințe comune, patruzeci de ani de alipire plină de iubire erau încorporate în această păreche de bătrâni simpatici! Fața zimbătoare a lui *Mohl* strălucea de roșăță iar d-na *Mohl* se complimenta rușinoasă în toate părțile. Momentul era sărbătoros. Primarul apăsă pe capete celor sărbătoriți cununii de flori albe. Bătrânul *Mohl* făcu în fine un semn, că dorește să vorbească.

Se făcu liniște.

Sunt foarte fericit — începu d-l *Mohl* cu voce răgușită — că juriul mi-a acordat mie premiul Am și meritat acest premiu prin răbdarea mea uriașă, cu ajutorul căreia am suportat patruzeci de ani caracterul de *Xantipă* al nevastăii mele...

»Cum?! — se răsti deodată ca mușcata de viperă d-na *Mohl*. »El are cutezanță să se plângă?! Dacă a meritat cineva premiul, atunci eu l am meritat, căci mi-a trebuit o doză mare de virtute, ca să pot trăi împreună atâta amar de vreme cu acest nesuferit!

— Tu vorbești de virtute? Imi vine să mi sparg de ris! — ripostă d-l *Mohl*.

— Și d-ta, d-le?... Vorbește mai bine de vitiile tale, stricatul! — strigă înfuriată d-na *Mohl*.

— Cum te mai rățoști în haina ta frumoasă! De-ai vedea o dată în costumul ei de noapte...

— Și dacă l-ai vedea o dată pe dumnealui cum umblă haimana...

— Gura *Xantipo*!

— Taci stricatul!

Scandalul ce s'a încins în urma acestor scene neașteptate și-l poate imagina orișicine. Primarul dădea desperat din mână și din picioare. Publicul urla, ca eșit din mințe. Pentru a pune capăt scandalului, ce amenința să leze dimensiuni tot mai amenințătoare, a trebuit să intervină gendarmii, cari luând pe soții *Mohl* sub scutul lor i au escortat la casa primăriei. Ca culme a scandalului Reuniunea de cântări întonă în mijlocul tumultului imnul sărbătoresc la adresa »virtuților casnice».

Dar oare ce-ar fi zis fondatorul acestui premiu, dacă ar fi fost martorul acestor scene? Sau poate burlacul marinos n a fost cumva un hătru bun de glume, care anume a urmărit prin fundațiunea sa un astfel de scandal?

Cătră alegătorii români din Sasca.

Conducerea partidului național român din Caraș-Severin a adresat alegătorilor din cercul electoral Sasca un căduros apel, în care le recomandă cu cea mai mare căldură alegerea candidatului partidului național român **Dr. Aurel Vlad**. Reținem din acest apel părțile, care caracterizează în mod plastic politica transfugilor politici de teapa lui Korkán Péter:

Fraților!

Voi prea bine știți cine este candidatul nostru, al partidului național român și cine este candidatul stăpânirii. Doar voi mai bine știți ca orișicine, că cine este acesta.

Poate vi-se va zice, că și candidatul stăpânirii este Român de limbă și lege, că este din partea locului, copil din popor, înrudit cu mulți din voi. Dar nu uitați, că dacă se și trage din părinți românești, politica pe care o face nu este politică românească. Cine știe mai bine decât chiar voi, cum a slujit el stăpânirea contra voastră, tocmai când voi înfulețiți de cea mai sfântă dragoste pentru neam și lege a-ți voit să vă arătați dorul curat al inimii voastre și voița voastră bărbătească. El și astăzi când eșit la penzie peșetele mandatului de deputat al cercului vostru, ca pe lângă penzia grasă să mai tragă și plata de deputat, nu se pune în acele șire, cari luptă și jertesc pentru drepturile poporului român, ci dimpotrivă se pune în acele șire, cari stau gata să slujească orice stăpânire, fie chiar și cea mai dușmănoasă poporului român.

Iar noi, fraților, când vă chiemăm la luptă nu o facem nici de dragul și nici de frica vre-unei persoane și nici ca să băgăm pe cineva în pită, ori să l scoatem de acolo, ci vă chemăm la luptă pentru binele neamului românesc, pentru câștigarea acelor drepturi, fără de cari nu poate fi pace națională în această nenorocită țeară. Noi vă chemăm la luptă în slujba politicii românești și astăzi știe tot natul, că în slujba stăpânirii nu se poate face politică românească.

„Zadarnic se trage cineva din părinți români, dacă inima nu-l îndeamnă spre politica poporului român, dacă în loc să lupte și jertfească alături cu poporul pentru drepturile noastre naționale, se bagă în slujba celorlora, cari mai bucuos ar vedea, dacă în această țeară nu ar mai fi nici o suflare românească, dacă n'ar mai resuna hore vesele și doine mângăietoare în aceste văi și plaiuri, unde ne-a plămădit strălucitul strămoș, lăsându-ne paznici ai limbei, legii și zăcoanelor măririi de odinioară a vulturului roman aici.

Pentru a fi alesul poporului român nu ajunge să te lauzi cu părinții și rudeniile, cari și-au păzit moștenirea strămoșească, ci trebuie să ai tragere și dragoste pentru neamul tău, să te bucuri cu el dimpreună de bucuriile lui și să jelești cu el jalea lui, dar nu să te arunci asupra lui cu noianul de pedepse, pentrucă vezi, că poporul

tău se deșteaptă și nu mai voește să fie robul altuia, ci stăpân pe soartea sa!

In ajunul păcii.

Puterile mari stau în ajun să facă pasul decisiv pentru încheierea păcii între Turcia și statele balcanice. În răspunsul, pe care îl vor da la condițiunile statelor balcanice, Puterile vor declara cu toată hotărârea, că reuniunea ambasadurilor își rezervă dreptul de a tranșa chestia insulelor egeice și a Albaniei și că nu aprobă despăgubirile în bani cerute de aliați, în schimb însă sunt gata să facă statelor aliate concesii la regularea definitivă a datoriei de stat turcești.

Puterile mari sunt convinse, că Statele balcanice vor trebui să accepte mediațiunea în acest sens pe următoarele motive ponderoase: dificultățile mari financiare cu cari au a selupta statele balcanice actualmente cât și după încheierea păcii și cari nu se pot delătura fără concursul binevoitor al Puterilor mari, istovirea armatelor beligerante și dorința tot mai accentuată cu deosebire a poporului bulgar, care pretinde încetarea ostilităților pentru a se re-lua lucrările câmpului.

Toate presemnele aceste prevestesc apropiata reluare a tratativelor de pace.

Știrile mai nouă sunt următoarele:

Londra 18 Martie. În mod semi-oficios se anunță, că Puterile mari au găsit o nouă bază pentru reluarea tratativelor și sunt speranțe bazate, că pe această bază se putea ajunge la o soluțiune satisfăcătoare a războiului balcanic. Hotărârea Puterilor mari, care se va notifica zilele aceste guvernelor statelor balcanice, ar fi — după informațiunile „Agentiei Reuter” — următoarea:

1. Asupra insulelor egeice și asupra granițelor Albaniei vor decide Puterile mari.
2. Puterile mari vor aproba în liniamente generale granița Enos-Ergeni-Rodosto-Midia.
3. Turcia nu plătește despăgubiri de războiu.
4. Adrianopolul se va ceda Bulgariei.

În schimbul refuzului unei despăgubiri de războiu Puterile mari vor face concesii statelor balcanice la regularea datoriei publice de stat a Turciei, știut fiind, că fiecare din statele balcanice este nevoit să ia asupra și o parte din această datorie publică, în raport cu teritoriul ce le revine din imperiul european turcesc.

Viena 18 Martie. După știri sosite aici din Bulgaria populațiunea bulgară amenință cu o răsccoală dacă nu se va pune capăt războiului. Populațiunea se teme de o mare catastrofă economică, de oarece — trăgându-se încă încheierea războiului — nu se poate relua munca câmpului. Se cere concedierea rezerviștilor.

Știri analoge sorsec și din Serbia. O parte a rezerviștilor din Belgrad a fost concediată.

Știri de pe câmpul de războiu.

Constantinopol 18 Martie. La Adrianopol bombardamentul e mai slab de două zile. Pe linia Ceatalgea continuă luptele. Bulgarii au fost respinși la Akalan și Kalfaköj. Turcii au ocupat orașul Kalfaköj. Un aeroplan bulgar s'a înălțat asupra Bulairului, a trebuit însă să se refugieze fiind luat la țintă.

Atena 18 Martie. Grecii au ocupat după o luptă sângeroasă Clisura. Turcii s'au retras spre Berat cu mari pierderi.

Constantinopol 18 Martie. În urma agitațiunei unei părți a ofițerimei turce dela Ceatalgea, care e îndreptată în contra lui Mahmud Șefket-pașă, s-a concentrat între Ceatalgea și Constantinopol un corp de armată credincios regimului turcilor tineri, care să zădărnicească o eventuală lovitură a corpului ofițeresc nemulțumit cu regimul actual.

Actuale.

— *Incercare de pace equată. — Istoricul unei baronii.* —

Un eveniment de însemnătate în politica internă s-a petrecut zilele aceste. S-a făcut o încercare de împăcure între partidul muncii și opoziție. Au conferat în chestiune contele Khuen-Höderváry și Désy, dar n-au ajuns la nici un rezultat. Intrevederea lui Khuen cu Désy n-a fost întâmplătoare. Evenimentele timpului din urmă au pus pe gânduri elementele mai serioase din partidul muncii și de aci s-a născut ideea unei încercări de apropiere între cele două tabere. Spre acest scop mai potriviti s-au găsit din ambele partide contrare contele Khuen și Désy. Astfel s-a făcut întrevederea.

La întrevedere, după cum se anunță din izvor autentic, Khuen a declarat lui Désy, că partidul muncii dorește sincer pacea parlamentară, restituiră raporturilor normale. Pentru acest scop partidul e aplicat a face și unele concesii. O astfel de concesiiune ar fi depărtarea lui Tisza și Lukács de la putere.

În privința dreptului electoral partidul muncii ar fi aplicat a accepta revizuirea și a honora până la un punct oarecare dorințele muncitorimii și ale păturilor burghezimii.

Dispozițiile stricte ale noului regulament să se aplice numai la discuția bugetului și a proiectului de recruți, celelalte dispoziții să se stabilească cu învoială comună.

Să se declare în o formă oarecare, că cele petrecute în 4 Iunie nu pot servi de precedentă.

Impărțirea cercurilor electorale și procedura electorală se va stabili asemenea prin învoială comună.

În schimb opoziția nu va mai discuta validitatea legilor militare și va lua parte la ședințele camerei. În deosebi însă Désy nu va mai stăruie pentru procesul cu Lukács și opoziția aliată nu se va mai folosi nici odată de acuzele lui Désy, nici contra lui Lukács, nici contra partidului.

La aceste Désy a spus, că el nu are încredințare dela nimenea să trateze în chestia păcii și numai ca om

privat declară, că nu poate primi oferta lui Khuen până când nu se va da deplină garanție, că revizuirea reformei electorale va fi cel puțin atât de democratică, cum a contemplat-o opoziția.

Dar nici aceasta nu ar fi suficient, pentru ca acuzele contra lui Lukács să fie date uitării. Aceasta nu ar fi nici în interesul moralei publice.

În urma acestora cei doi corifei au constatat, că pentru o eventuală continuare a tratativelor nu este de-o camdată nici o bază și astfel tratativele s'au întrerupt.

Khuen și Désy, intervievați de ziariști, au confirmat întâlnirea, fără a comunica detaliuri. Désy a spus și aceea, că tratativele nu se vor mai continua.

Din aceasta întrevedere reiese, că în fine chiar și partidul muncii află de preuk extreme machinațiunile lui Tisza-Lukács, dar de altă parte ar voi, ca să facă un pas în direcțiunea de Désy contra lui Lukács.

În Decembrie 1910 s-a publicat prin ziar o notiță, că Maj. Sa a conferit marelui industriaș **Adolf Kürschner** demnitatea de baron ungar, pentru merite câștigate pe terenul economic.

Atât!

Acum iese la iveală istoricul ciudat al acestei baronii A descoperit o corespondent al lui „P. Hirl.” din Viena.

Kürschner e un cinstit porciunat din Moravia, fabricant de zăhar și om foarte bogat. Locuiește în Brün. Dorința lui cea mai ferbinte era să aibă titlu mari. Și-a cumpărat titlul de „nobil austriac”, dar voia să fie și baron. A încercat în Austria, spre care scop a depus un milion de coroane, dar nu i-a succes. Guvernul austriac s-a genat de opinia publică să-l facă baron pe jupânul Kürschner și se vede că ceata înaltei aristocrații asemenea era contra. Baronii își susțin, încât se poate, curățenia castei.

Când se trata în Viena baronia lui Kürschner, a venit pe neașteptate un ofert din Ungaria, în care îl se spunea, să competeze la baronie în Ungaria, că va primi acest titlu depunând numai o sumă de 800 mii cor. Ofertul îl l-a făcut un director de bancă din Pesta, dar din încredințarea, guvernului Khuen-Höderváry.

— Dar eu nu sunt nici baremi cetățean al Ungariei — a zis Kürschner, când i s-a făcut ofertul.

— Nu face nimic, a reflectat agentul, deschide-ți punga și ai — baronia.

Și așa s-a făcut baron, Kürschner din Moravia, fără să fie cetățean al Ungariei. Casa partidului muncii a primit 800 mii cor. dar corespondentul pretinde a ști, că alte câteva sute de mii au intrat prin alte buzunare.

Când s'ar răscolit arhivele secrete, câte panamale de-ale guvernelor ungare nu ar eși la iveală!

Acestei stări delicate a organismului său, în urma căreia dușmanii îi ziceau „un talent de oada de bolnav”, îi corespundea predispoziție pentru tot ce e rafinat, pentru salon, pentru aristocrație, ducând o viață nebună după lux, de i s-a prefăcut într'un desiderat, fără de care nu putea trăi. Astfel nu-l vedea nici odată în aer liber fără de mănuși albe în mână, astfel n'a putut să locuiască și să creieze ceva decât numai în odăi, cari dădeau spre sud, astfel a fost vestit în urma hainelor sale elegante și a fracurilor sale, întocmai ca prietinel și contemporanul său, Mayerbeer, acesta în cauza bucătăriei, care o avea.

Și tot așa trebuie să fi fost și jocul său, care avea ceva radical-caracteristic. În epoca aceea a celor mai mari virtuozii de piano, încât Mendelssohn l-a numit „un unic în lumea pianistilor”. Era înduioșor să-l vezi în fața pianului elegant, fin, al firmei Pleyel, când executa cu degetele sale, de catifea tristele sale piese de joc mazurcele sau polonezele sau valsurile sale, după cari, frește, nu puteai să dansezi, ci să visezi numai. Mai cu seamă „touché-ul” se zice că ar fi fost frumos în execuția sa, după cum pune și în lecțiile sale pondul exclusiv „touché-u”, susținând că toate celelalte urmează de sine. Fiecarui elev îi spu-

nea și-i da același sfat: „Fă cum simțesti și ai să execuți piesa bine!”

Ca să se prepare pentru concertele, puținele concerte mari, publice, cari le-a dat, a studiat pe Mozart și, înainte de toate, pe Bach, nici când însă creațiunile sale proprii, cari sunt cele mai bune lucruri, scrise pentru piano. N-a fost „lene” din parte a lui Chopin, dacă n'a jucat în fața publicului numeros, în fața poporului. Lucra greu și încet și cu mult chin și cisela la bucățile sale ușoare, întocmai ca Heine la cântecele sale. Slăbiciunea sa, delicatetea și nobleța sa, îl sfătulau să fie mai rezervat și ca un virtuoz al pianului. Reserva aceasta era cu totul lipsită de prefăcătorie, ca și fața sa sinceră, frumoasă, lunguiată, cu ochii de culoare brună-închisă și cu părul său bogat, moale ca mătasea. Fiița sa întreagă îl silea să intre în salon, în localități mai strâmte, intime, cari se puteau mai ușor întineca, după cum făcea adeseori în decursul jocului său. Acolo povestea el la piano, fascinant, ușor, cu arabescuri, nici odată numai la suprafață. Astfel a fost sărbătorit din partea societății, care-l folosea bucuos drept decorațiune și astfel a făcut parte din ceața celor mai vestiți eroci de salon din Parisul de sub Louis Philippe, pe cari i-a învidiat Heine atăta, până ce s-a aflat și dansul, asistit, între ei... Așa, într'același timp

ca artist virtuos de cameră, și-a epuizat Chopin forțele prin saloane, purtând con amore viața socială a timpului său. Nu putea să suferă singurătatea, îl mâna ceva, mai cu seamă seara, între oameni și se: teame, superstiții ca un polon, să stea multă vreme singur în odaia sa, fără de femei sau prietini. Când d-na Sand a lăsat să fie așteptată odată, într'o seară, mai mulțisor, fiindcă a fost reținută de o ploaie repentină — el așteptă între ruinele mânăstirei cartusiane e pe insula Mallorca, unde locuise cu dânsa o iarnă întreagă — îi apăru apoi cu părul vâlvoi și strigă cu glasul plin de spaimă, surd: „Am crezut, iubită, că nu mai trăiești!”

Cu totul altfel era, bunăoară, Liszt sau Hans de Bülow, cari au călătorit, mai târziu, din oraș în oraș și s'au produs cu arta lor în fața poporului s-a lăsat invitat Chopin, polonul, în epoca aceea de tranziție spre lumea noastră democratică de astăzi, invitat din partea societății înalte, bogate, ca să-și petreacă cu dânsul mai mult ca cu un oaspe, un prieten și un profesor, decât ca să fie plătit ca un pianist. Și de aceea a avut și o poziție mult mai grea decât urmașii săi, cari dau și primău pe schimbate, prestațiile și remunerațiile lor.

De aceea a murit acest mare virtuos și și mai mare compozist, sărac

lipit pământului. Lăsând datorii, cântece și dansuri în urma sa și-a sfârșit viața delicată, o viață plină de amintiri dureroase, cum a spus-o singur, înconjurat de miroși de flori și mângăiat de femei. „Aici în Franța, sunt numai în treacăte, obiceiul ei să spună des conașionalilor săi. Tot așa ar fi putut să zică și despre petrecerea sa seurtă pe pământ.

A lăsat cu limbă de moarte să fie îngropat în hainele, în cari obiceiul să cânte în public — atât de mult a ținut el la misiunea sa de virtuoz — și s-a rugat pe patul de moarte — atât de mult a iubit el arta! — să se cânte în amintirea sa „Requiem-ul” lui Mozart.

Arta sa, născută în zilele când domnea „Weischez-ul” (durerea lumii) și când se petreca viața deșăfurată a neamului său, o artă pentru femei și pentru poezi, peste care s'ar putea scrie, ca temă principală, cuvintele: „Nostalgie după Polonia”, va rămânea, înfruntând módele și secolele, cât timp va exista un piano pe lume. Câtă vreme nu va fi înlăturată și întrecută muzica de pianolo, de gramofon, de fonograf și de celelalte urățenii, născute de America, — atăta timp va trăi și Chopin.

Trad. de Horia. P.-Fetrescu.

Sași și chestiunea de naționalități.

Ziarul „Budapester Tageblatt” a publicat zilele trecute o convorbire, pe care a avut-o cu deputatul saș **Dr. E. Schuller** cu privire la atitudinea Sașilor în chestia de naționalități și în special despre raporturile dintre Sașii și Români din Ardeal.

Din această convorbire, care pare a exprima punctul de vedere al compatrioților noștri sași față de nizuințele poporului românesc pe toate terenurile publice, reținem următoarele părți:

La întrebarea: în ce constau contrastele între Sași și Români, dep. Schuller a răspuns următoarele:

Aceste contraste sunt cu deosebire de natură economică. Poporul românesc este un popor în dezvoltare, care dorește să cucerească acolo, unde locuiește împreună cu noi, pozițiunile economice, pe cari le deținem noi. Românul ar voi să înlocuiască cu Român pe meseriașul și comerșantul saș și înaintea de toate dorește să câștige cât mai mult pământ din mâinile săsești.

Și ce atitudine observă Sașii față de aceste nizuințe:

Noi ținem această luptă economică a Românilor de ceva natural și ne apărăm în contra acestor străduințe cu armele și calitățile de cari dispunem: sărăginiță, hărnicie, pricepere în afaceri etc. La noi nu există animozități din cauza acestei lupte economice, deși trebuie cu regret constatat, că cel mai mare dușman al nostru este numărul nostru cel mic. Pe doi industriași sași vin în urma surescunței, să zicem, patru Români. Această împrejurare ne dă mult de gândit pentru viitor dar — precum am zis — animozitate sau dușmănie sunt sentimente, cari în situația dată nu ne dau nici un ajutor și pe cari deaifet nici nu le nutrim.

Și cum stăm cu cucerirea pământului de către Români?

Asupra acestei chestiuni putem emite o părere numai când vom constata, că sunt comune în cari numărul sufletelor săsești este numai jumătate sau și mai puțin din totalitatea locuitorilor comune, și totuși Sașii au în posesiunea lor patru din cinci părți a pământului. Urmarea este că prețul pământului, făcând abstracție dela alta împrejurări de ordin general, se urcă deosebit de mult. Poporația română numeroasă, care trebuie să se mulțumească cu partea a cincina a pământului, e de sine înțeles flămândă după pământ și cu toate că țărânul saș ține cu cerbicie la pământul său, totuși se întâmplă, că perde din când în când câte un jugăr, care ajunge în proprietate românească cu prețuri, pe cari le poate plăti numai Românul, fiindcă acesta nu ține cont de produsul pământului. Această luptă pentru pământ, pentru peteul de traiu, este cea mai de căpetenie grijă a noastră și fiind purtată pept la pept cu mare îndârjire lupta aceasta — o mărturisesc sincer — ea ne face să ne temem întrucâtva.

Și cum se influințează prin această luptă atitudinea în ambele d-voastră popoare?

Cu toată apariția aceasta noi nu nutrim nici o patimă, în schimb am adeseori sentimentul, că atitudinea noastră nu este îndeajuns onorată din partea românească, și că adeseori iese la iveală încă un sentiment, care aduce mult cu instinctele celui fără pământ sau celui cu mai puțină avere față de cel mai bogat. O astfel de impresie a trebuit să facă asupra noastră și recenta vorbire a deputatului Dr. Ștefan C. Pop. Cu toate aceste peste noi încă nu se poate trece la ordinea zilei și încă nu se poate face cu noi „tabula rasa” iar nerăbdarea produsă de această împrejurare se manifestă câte odată prea pe față.

Și cum stăm cu contrastele politice?

Aceste se manifestă în lupta pentru mandate, pentru influința în comitate, orașe și sate. Dealtfel luptele în aceste corporații se desfășură de obicei în forme regulate. În cele mai multe comune administrația se află în mâni săsești, Românii fiind înoldeauna reprezentați în comună. (Ca exemplu dep. Schuller aduce comitatul Sibiuului și celelalte comitate ajungând la concluzia că Românii nu se pot plânge de un tratament nedrept. În caracterul Sașilor predomină obiectivitatea în măsură mai mare chiar decât ar fi aceasta prielnic din punct de vedere politic. Aceasta o dovedesc și alegerile de deputat în cercurile săsești, la cari nu s'a ivit nici un singur caz, în care vre-un alegător român să fi fost cumpărat cu bani etc.)

Cu privire la o eventuală împăcare între puterea statului și Românii dep. Schuller a declarat următoarele:

E necesar, ca deoparte opinia publică maghiară să nu creadă că guvernul tradează interesele statului, când se nizuiește a delătura contraste superflue, de altă parte se impune ca opi-

nia publică românească să nu fie cu prea mare neîncredere. Neîncrederea și precauțiunea sunt două lucruri deosebite și găsesc că adeseori în viața publică aceste se schimbă des una cu alta... Maghiarimea poate să facă concesiuni și ar trebui să le facă tocmai în interesul propriu, dacă dorește să intre în raporturi mai bune cu naționalitățile, fără a abdice de ideea statului organic unitar.

Cu privire la executarea legii de naționalități dep. Schuller declară, că această lege se execută în liniiamente generale față de Sași. Pentru ca o astfel de lege să poată însă aduce pacea dorită, se recore o pricepere anumită politică, pe care trebuie să și-o însușească cercurile vizate de această lege în ce privește dispozițiile ei singuratic. Trebuie să existe o »communis opinio«, care tâlmăcește sau vrea să tâlmăcească în mod egal această lege, iar această »communis opinio« în ce privește legea de naționalități, nu se afirmă astăzi în deplină măsură.

Dep. Schuller ține de cea mai corectă atitudine a naționalităților politica urmată de Sași, recunoscându-se egemonia maghiară, și observă numai atât ca maghiarimea să se păzească de exagerări, cari există astăzi în multe privințe.

ȘTIRI.

— 6 Martie 1918.

Știri din România. Pe Duminică în 10 Martie v. a fost fixată adunarea gen. extraordinară a Sindacatului muncitorilor din București. La ordinea zilei vor fi următoarele chestiuni: Darea de seamă despre balul Sindicatului, Clădirea »Casei Presei«. Admiterea de noi membri. Demisia dlui C. Demetrescu din comitet și diferite propuneri. Numărul noilor membri activi, cari vor fi propuși, e de 13, iar al celor auxiliari 3.

— Pentru flota națională a subscris Cercul »Intim Club« din Galați suma de 6.000 lei, iar pentru »flota aeriăna« tot acest cerc a mai donat 1.000 lei.

Ofițerii de rezervă din garnizoana București au luat inițiativa de a oferi un banchet ofițerilor din activitate, cari au ținut conferințe militare de război la Cercul militar. Față de această inițiativă dl. locot. de rezervă D. Luca a adresat membrilor comitetului aranjator o scrisoare deschisă, în care, între altele, spune: »In garnizoana București suntem peste o mie de ofițeri de rezervă. Contribuția fiecăruia dintre noi, pentru acest banchet a fost fixată la 20 lei, astfel că se poate strânge un fond de peste 20 mii, pe cari în loc să-i cheltuim pentru o glorioasă efermeră — colegii noștri superiori fiind convinși de dragostea și respectul nostru și fără această manifestare — mai bine i-am întrebuința pentru cumpărarea unui aeroplan, pe care să-l donăm armatei și care să poarte numele »Ofițerii de rezervă din București«. In felul acesta ne-am manifesta și mai mult dragostea ce o avem pentru opterea țării și de sigur că gestul nostru patriotic va găsi deplina aprobare și din partea acelor, pe cari voim să-i glorificăm prin banchetul proiectat.

Propunerea fiind cât se poate de laudabilă, nu mai incupe indoială că va găsi unanimă aprobare în cercul ofițerilor de rezervă.

Din inițiativa d-lui V. G. Merțun alaltaeri a fost organizată o »gășcă colegială în onoarea dlui Paul Parcy, trimisul special al ziarului parisian »L' Echo de Paris«, în coloanele cărui, după cum se știe, au apărut în ultimul timp o serie de articole simpatice cauzei românești în diferendul ei cu Bulgaria. Cu acest prilej s-au ținut mai multe toast. Dl V. G. Merțun a închinat în sănătatea distinsului ziarist stein Paul Parcy, care îndată ce a avut ocazia să cunoască pe Români mai de aproape, a îmbrățișat cu căldură cauza românească, susținându-o în coloanele ziarului său. Dl Parcy i-a mulțumit, insistând asupra cauzelor independente de voința Franței, cari au făcut ca de data asta cauza României să nu fie îmbrățișată cu toată căldura. Intre București și Paris — aspect d-și — se găsește Viena, al cărei interes este ca între Franța și România să existe veșnic un zid opac. Cu toate acestea s-au găsit și la Paris persoane în curent cu chestia română, cari au luat apărarea României. Intre aceste persoane sunt contele Albert de Mum, René Pinon s. a. Legăturile de răz-

oricât de îndepărtate ar fi două țări Au mălcoțastat dnl I. Procopiu, Scarlat Lahovary și Gh. Diamandy.

Comunitatea de avere pentru seminar. Ministeriul de interne a aprobat hotărârea comunității de avere din Caransebeș, prin care votează pentru zidirea seminarului teologic în Caransebeș suma de 20000 cor.

Serviciul militar activ excepțional și deprinderile de arme. Se aduce la cunoștința publică că: Toți rezerviștii contingentului 1909 și aceia din contingentul 1910, cari și-au făcut instrucțiunea militară în anii premergători și astfel erau instruați când au primit ordinul de chemare la serviciul activ excepțional, pentru completarea parțială a contingentului militar de pace — vor fi scutiți de două deprinderi de arme. Rezerviștii aparținători contingentului 1909 li se vor computa ca făcute exercițiile de arme din 1914 și 1918. Rezerviștii suplinitori ai contingentului 1909, cari până la ordinul de chemare pentru serviciul activ excepțional nu și-au făcut încă instrucțiunea militară și acei rezerviști aparținători contingentului 1910, cari au fost reținuți în scopul amintit, vor fi scutiți de o deprindere de arme și anume de cea din anul 1913.

Macrolog. Subscriși în numele lor și al tuturor consăngenilor, cu inima înfrântă de durere aduc la cunoștință, că mult iubitul lor tată, frate și unchiu Zacharie Opres paroch gr. or în Pandul de câmpie după un morb scurt, împărtășit cu su. taine ale muritorilor și-a dat nobilul său suflet în mână Creatorului Duminecă în 3/16 Martie a. c. la orele 12 noaptea în anul 56 al etății, 30 al preotiei și 3 săptămâni ale văduviei. Osămintele pământești după celebrarea rituală gr. or se vor așeza în cimitirul de lângă biserica Mercuri în 6/19 Martie a. c. la 2 oare p. m.

Bandul de câmpie la 4/17 Martie 1918. — Ioan, Vasilie, Titu, Emilia, Alexandru și George fi și fiică. Săftă. și Ioan soră și frat. Ilarie Hodos cumnat. Maria n. Russu noră. Și mai mulți nepoți și nepoate.

Furt de 350 milioane. Din New-York se anunță: Alaltaeri s-a comis un furt uriaș la un institut de amanetare din loc. Hoți, necunoscuți încă, au spart părțile de la pivniță și mai multe dulapuri, de unde afară de diferitele obiecte în valoare de un sfert de milion de dolari au mai furat acțiuni în valoare de 70 milioane dolari (350 milioane coroane).

Deputat bătut de o femeie. Un caz rar s-a petrecut zilele acestea pe străzile Parisului, care este viu discutat în capitala Franței. Deputatul Albert Gallot, pe când mergea alaltaeri spre parlament, a fost atacat de o femeie, care a început să-l lovească și să-l palmuiască și pe-o parte și pe alta. Și-a rupt umbrela pe spatele bietului deputat, care numai cu mare greu s-a putut refugia într-o trăsură, continuându-și astfel drumul. I-au rămas însă în stradă, pe locul unde se bătuse, și cilindrul și gulerul, turtite și călcate în picioare de femeie, care condusă fiind la poliție a declarat, că cea ce a comis. făcuse din răzburare. Pe vremea alegerilor electorale — a declarat femeia — avea o prăvălie de modă, bine cercetată. Ea a fost cotelus, ea re-i asigurase reușita deputatului Gallot, în schimbul promisiunii a estuia, că o va lua de soție. Din cauza acestor relații de dragoste, ea și-a pierdut toată clientela și astfel ajungând în stare de faliment, autoritățile i-au închis prăvălia. Li este imposibil să și mai susție copilași, cu cari a rămas în drum, iar deputatul acum nu mai voeste să și țină promisiunea. Acest fapt a indignat-o atât de mult încât a fost nevoită să recurgă la mijlocul de răzburare amintit mai sus.

Ziarele parisiene discută foarte viu acest caz și au pornit o colecție pentru ajutorarea nenorocitei femei.

Dr. Dr. Aurel Dobrescu în calitate de medic secundar la spitalul din Brașov, a depus zilele aceste jurământul la primarul orașului.

Omor ritual? În orașul boem Kolin a stăruit mare senzație faptul că servitoarea Maria Pavlic, care era în serviciul comerciantului evreu Weissberger, a dispărut fără urmă. Cazul e viu discutat și în diferite feluri. Față cu svonul, că ar fi fost văzută aruncându-se în râul Elba, s-a lăsat și vestea, că dispărută ar fi căzut victimă omorului ri-

tual. Dr. Hrachovski, șeful creștin-socialiștilor și catechet al școlii din Kolin, a trimis foii creștin-socialiste »Cech« o declarațiune, în care acuză, publice, familia lui Weissberger cu comiterea de omor ritual. Din parte contrară însă se susține asupra lui Hrachovski acuza, că ar fi trăit în relații neiertate cu dispăruta, fapt, pe care ceacă să l dovedească cu o scrisoare a lui Hrachovski, aflată în o ladă a servitoarei dispărute. Hrachovski a declarat, că aceea scrisoare ei o scrisese unei alte persoane și că numai pe cale criminală a putut ajunge în lada servitoarei. Hrachovski declară totodată, că va da 5 mii de coroane și întreagă biblioteca sa aceluia, care va putea dovedi că din luna Septemvrie a anului trecut dăvsul ar mai fi schimbat un singur cuvânt cu fata dispărută.

Darea benevolă în Italia. Din Milano se anunță: Ziarul »Corriere della Sera« publică un apel către națiune, al ministrului Luzatti, prin care îndeamnă poporul italian, ca urmând exemplul popoului german, să acopere prin contribuții și dări benevole speșele statului, cauzate de războiul tripolitan.

Sufragetele războinice. Din Londra se anunță: Cu prilejul adunării de Duminecă a sufragetelor engleze s au petrecut scandaluri enorme. Lozul adunării a fost parcul Hyde, unde se adunase însă și o mare mulțime de contrari ai mi-cării sufragetelor. Când prima oratoare, dna Drummond s-a urcat pe arși, care servea ca tribună, pentru a și începe vorbirea, asupra ei se descărcă un potop de flori și burueni smulse cu rădăcini, de cari atârnavu bucății de pământ. Deși gălăgia infernală făcea să nu i se mai audă vocea, oratoarea a vorbit în continuu mai bine de o jumătate de oră, în care timp a fost mereu bombardată cu coceni de mere și pietricele. Tot așa a umblat și a doua vorbitoare. În sfârșit poliția a împrăștiat adunarea, vind ca astfel să pună capăt scandalului provocat de contrarii sufragetelor, cari împrăștiară pe amazone în toate părțile, împedcând orice circulație pe stradă. Numai după ce au primit ajutoare, poliștii au reușit să conducă pe sufragete în curtea unei stațiuni din apropiere, unde au încluiat porțile. Aspectul participanților la această adunare, al sufragetelor mai ales, era cât se poate de ciudat în urma încercării. Dama erau sgaritate, sângerate și hainele de pe ele erau sfârticate, încât numai zdranțe atârnavu de pe corpul lor.

Minuțiile glumei. Fără indoială, nu s'a făcut nici-odată nimic de seamă cu gluma, dar nu e mai puțin adevărat că multe situații se salvează numai cu ajutorul ei. O glumă isbutită și spusă la vreme folosește mai mult ca rostirea celui mai înțelept cuvânt. Oamenii cari au stăpânit, au știut să glumească bine. Sunt împrejurări când și cea mai încrezută chibzuință trebuie să zămbească. Nimic nu strânge mai prietenos laolaltă sufletele ca surisul unei glume. Oamenii nu se simt mai apropiați unul de altul, decât atunci când plâng sau râd împreună. Râsul ca și plânsul, sunt expresiunea profundă a asemănării și înfrățirii oamenilor. Și gluma are înțelepciunea ei.

Zilele trecute un nou profesor al facultății de drept din Paris, Joseph Barthélemy și-a deschis cursul. Ca de obicei, la debutul oricărui profesor. studenții au ținut să încercerăbădarea și spiritul noului lor dascăl Deci, au fluerat, au țipat, au aruncat cu gloanțe de hârtie, au făcut coruri cu cântece de mahala și celelalte mijloace, cu cari ucenicii atinși, știu să cinstescă emoțiunea sau încrederea noilor veniți în grădina lui Academos.

Piatra de încercare a acestei dureroase »prime« prelegeri, a fost, de multe ori, fatală celor cari n'aveau destulă pregătire ca să înfrunte entuziasmul viitorilor lor școlari. Dl. Joseph Barthélemy e însă, din specia oamenilor, cari cunosc binefaceriile glumei. Și, cum văzu că e peste putință să înceapă cursul, noul profesor, profitând de un moment de oboseală a manifestanților, le spuse:

— »Domnilor am sfârșit!
Cum vorbește acestea interesaseră înflăcărea »auditorului«, profesorul continuă:
— »Mi-ați dat, o clipă, iluzia că sunt Orfeu... O!, cât regret că n'am și eu o liră ca să vă îmbunez!
Fluerăturile s'au schimbat în ovații. Aplauzel: nu mai conțineau; — profesorul biruise.
Vedeți, ce eficace și ce minunată e uneori puterea curciteroarea a glumei?

AVIZ. Aducom la cunoștința celor interesați, că adunarea generală a institutului nostru, ținută în 17. crt. a hotărât răscumpărarea cuponelor de dividendă pe anul 1912, cu începere din 1. Mai a. c. — Direcțiunea institutului de credit și economii »Silvania« în Șimleul Silvaniei.

Știri mărunți. În Tiszavesesmart a fost înmormântată alaltaeri vâd Nevezi, cea mai bătrână femeie din Ungaria, care trăise 104 ani și care până în vremea din urmă își conducea singură casa. Au petrecut-o până la mormânt 75 de nepoți și strănepoți.

— În urma unei puternici explozii a fost aruncată alaltaeri în aer fabrica de pubere Burton din New-York. Până acum au fost scoase de sub dărâmături 18 cadavre.

— În Belgrad a răspândit mare groază faptul, că soldații sârbire întorși dela Adrianopol au adus cu ei epidemia de tifus. În Belgrad s-au ivit până acum 300 de cazuri de astfel de boală.

Errata: În raportul nostru de ori despre teatrul german are să citească în loc de: »Ranetti Roman, fire-te Roman« Roman Dl Ranetti n'a scris Doamne ferește, o piesă din viața evreilor!

În laboratorul de analize chimice, microscopice și bacteriologice al D. rulu' Aurel Dobrescu, medic de spital, specialist în boalele interne, se efectuează: analize de urină, sânge, sucuri gastrice, scuipat, secrețiuni etc. Consultațiuni: zilnic dela 1/2—4 oare.

Brașov, Piața mare (Târgul Cașilor Nr. 4).

AVIZ. Medicii renumiți sunt de acord, că nutrirea joacă un rol principal la dezvoltarea copiilor, și întărirea organismului lor. Medicii recomandă spre scopul acesta untura de pește, care este foarte nutritivă și ușor de mistuit. Acestor recerinte coresponde pe deplin untura de pește a lui Zoltan, care este fără miros, se capătă la producătorul Zoltan, farmacist în Budapesta Szabadsagter și în farmaci.

Atragem atențiunea cumpărătorilor de mobile asupra anunțului: Székely și Réti, fabrică de mobile.

Din Brașov și Târgu-Bărsel.

Epidemia porcină izbucnind din nou pe teritoriul Brașovului târgul de porci s'a sistat pe timp nedeterminat.

Furturi. Hoți necunoscuți au spart ușa magazinului de mărfuri a stațiunii din Brașov, Bartolomeiu și au luat opt saci cu bucate. Poliția anchetează.

Cizmarul lui Baku din Strada lungă li s'au furat din prăvălia în absența sa cizme și ghete în preț de mai multe sute de coroane.

Orchestra orașului, care din cauza unui conflict ivit cu directorul teatrului german pe tema biletelor gratuite reclamate de membrii orchestrei, n-a cântat până acum la reprezentațiile teatrale, și-a reluat începând cu ziua de azi activitatea aplanându-se incidentul.

AVIZ. Repetiția fixată pe mâne, Joi, pentru tenor și bas nu se va ținea. Săptămâna viitoare se va ținea repetițiile reuniunii de cântări în ordinea obiceiunii. Marți damele (alt), Miercuri damele (sopran) și Vineri bărbații. În fiecare zi la 6 oare.

Teatrul german. Mâne se va reprezenta drama de Sudermann »Der gute Ruf«.

Reprezentatie teatrală

dată de elevii școlii comerciale din Brașov.

Inregistrăm cu bucurie o veste bună: soc. de lec. a elevilor școlii comerciale superioare din Brașov va da o reprezentație teatrală în sala cea mare dela »Redută«, Duminecă (în 10/23 Martie) după prânz, la orele 1/2.

În fruntea societății de lectură se află dl prof. Dr. Ioan Baciu, iar reprezentația se va da sub îngrijirea directorului artistic al »Soc. pentru teatru, dl Aurel P. Bănuț.

Manifestația aceasta a studenției noastre merită toată lauda și de aceea suntem siguri că sala dela »Redută« va fi arhiplină. Chiar și scopul reprezentației este laudabil: din venitul reprezentației se va forma un fond, care să poată fi folosit pentru excursii de studii în Ardeal. Dacă reprezentația va

reuși, și sperăm să reușească cât se poate de bine studențimea dela școlile comerciale din Brașov va culegea satele românești cu piesele jucate aici și cu atele, potrivite pentru ținătoria noastră. Astfel, se va răspândi dragostea de teatru românesc și se vor întări legăturile de dragoste între studenție și popor. Și, val, mult mai avem lipsă de astfel de legături străne! — Se va juca farsa »Ovidiu Șicană«, localizarea reușită a profesorului I. A. Bassarabescu din Ploesti, după Maistre Pierre Pathelin«, apoi monologul comic: »Achim Filaru« al dlui Bănuț.

Lată descrie »Rev. teatrală« (Nr. 1), recomandând să se joace »Ovidiu Șicană« pe scenele noastre de diletanți:

Ovidiu Șicană, farsă într'un act și trei tablouri. D-l I. A. Bassarabescu, profesor în Ploesti, a avut o idele fericită când s-a hotărât să localizeze pentru trebuințele noastre cea mai de seamă piesă teatrală comică din Franța, înainte de Moliere, »farsa«: »Maistre Pierre Pathelin«, vestită în literatura franceză. Asupra acestei »farse«, care cuprinde 1600 de versuri, a fost tipărită înainte de 1430 și care s'a jucat de nenumărate ori — s-au scris o mulțime de studii, încât ne-ar trebui câteva zeci de pagini ca să reasumăm cele susținute de comentatori. Aici ne mărginim să spunem, că nu se știe cine a scris »farsa«, că piesa e plină de vioiciune, de finețe de observație, de caracterizări, cari surprind prin naturalațea lor (parcă ar fi fost scrisă astăzi) și de o ironie picșătoare, care silește și pe țărani și pe orășani să rădă.

Cuvrinsul este, pe scurt, acesta: avocatul Ovidiu Șicană (în original Pathelin), care nu prea are clienți și nici paralele nu-i imbulzesc, face o vizită vecinului său Niță Pavelescu (Juceulme), negustor de postavuri, ca să i-șterpelească cumva stofă pentru un costum de haine. După multă vorbă, lăudă până într'al șaptelea cer la adresa tatălui negustorului, etc. — tot apucături advocățești — li reușește să pună mâna pe o stofă, promițând negustorului banii pe ziua viitoare, când li învita și la o »găscuță« minunată. Niță crede orbiș spuselor lui Șicană, dar care-i este mirarea, spaima și — mai pe urmă — groaza, când a doua zi, ajungând la adresa dată de Șicană, li găsește pe acesta bolnav în pat și pe nevasta lui, pe »coana Uța« (Guillemette), scâldată în lacrimi! Șicană s-a prefăcut adecă bolnav, sblărat, sare, vorbește verzi și uscate, ca să bage în răcori pe bietul negustor, care-n zadar își cere banii, căci primește ca răspuns dela »coana Uța«: Cum? Teri era bine? De opt zile nu s'a mișcat din pat! Negustorul uluit, după ce a început Șicană să-l bombardeze din pat cu perini și să se ia după el, e silit să creadă, vai de capul lui, că i s'a năzărît numai întreagă scena din ziua trecută. Având un proces cu un fost cioban al său Ion (Aignelet), pe care l-a prins că i taie oile și li le mănâncă, aleargă Pavelescu la judecată. Intr-aceea însă în Ciobanii roagă pe avocatul Șicană să-l apere în fața judecătoriei. Șicană dă sfat păstorului să răspundă la ori ce li va întreba judecătorul cu: »Bee! Bee! Tabloul al III-le se petrece în sala de judecătoria. Niță Pavelescu vede spre marea lui grăză pe acelaș Șicană, pe care l-a părăsit de curând, cum apăra pe Ion Ciobanul. În furia sa că a fost tras pe sfoară începe negustorul să se incurce, căci se repede la Șicană și îl întreabă de postav, de găscă, de nevastă, de oile lui Ion, alandala. Judecătorul li îndrumă de mai multe ori la ordine, zicându-i: »Vino la oi, domnu-le!« — cuvintele acestea au ajuns să fie folosite ca citat în Franța, de către oiați câmpii cu vorbele tale. Inzadar — Niță Pavelescu se întărăță tot mai mult, mai cu seamă când aude și pe Ion, care l-a înșelat, că nu răspunde altfel, decât cu un idiot: Bee! Scopul lui Șicană e ajuns: judecătorul scapă pe Ion, fiindcă e jumătate berbec, surdo-mut și pe depește pe Niță, cu cheltueli de judecată și am ndă pentru lovirii. Când e însă să și capete și Șicană plata pentru apărare li trage și pe el cinea pe sfoară, Ion Ciobanul, care răspunde vecinic cu acel »Bee«, învățat dela avocatul pișcher.

ULTIME ȘTIRI.

Salonic, 19 Martie. Regele George al Greciei a fost ucis pe stradă cu un glonte de revolver de un individ grec cu numele Schimos

Proprietar: Branice & Comp

Redactor responsabil: Ioan Brode.

Cine are trebuință de mobile Fabricele de mobile și-le poate procura mai bine dela

Székely și Réti

Brașov, Strada Porții Nr. 60.

Marosvásárhely, Szechenyi-ter Nr. 47.

Se creditează la mușterii capabili pe rate fără urcarea prețului. La vinutadin re provincie punem la dispoziție bogata colecțiune de mostre fără obligament de a cumpăra.

MOBILE BUNE

lucrate de măiestri din Braşov, — se capătă în asortiment bogat în
Hala de mărfuri a societăţii industriale din Braşov, (PODU BĂTUŞILOR)
STRADA HIRŞER Nr. 1
 Pentru lucru solid şi bun se dă garanţie pe cinoi ani.

Siebenbürger

Urbräu

Am onoare a înştiinţa onoratul public, că din 15 Martie a. e. voi pune în circulaţiune o bere nouă sub marca

„Siebenbürger Urbräu“ (Vechea bere transilvană)

care poate concura cu oricare bere externă şi corespunde gustului cel mai distins.
 Se află de vânzare în toate birturile şi prăvăliile unde se vor vedea plachetele mele cu inscripţia: „Siebenbürger Urbräu“.

Deposit în Braşov la:

Iulius Theis,
Strada gării Nr. 28.

Cu stimă:

Rudolf Habermann
proprietarul fabricii de bere, Sibiu (Nagyszeben).

Siebenbürger

Urbräu

RENUMITA BERE

„DOPPELMÄRZ“

cu marca de scutire SKT STEFAN a herărilor civile din STEINBRUCH.

Cu începere din 20 Martie a. e. vine la vânzare şi cu paburul în restaurantul **Bedute** la d-nul Gottsmann şi în restaurantul dela **reunirea industrială** (Gewerbeverein) la d-l Josef Peter.

Această bere neagră de tot **ex-celentă**, care nu se poate compara nici o bere de ori şi ea soi, este recomandată de **medici** din diferite ţări, contra nervozităţii, boale de stomac, insomnie, lipsă de poftă de mâncare, boale de plămâni etc.

Pentru reconvalescenţi şi femei în preajma naşterii indispensabilă.

Se află în sticle în restaurante, în prăvălii cu coloniale şi delicatose din Braşov.

Deposit principal la d-l **Anton Kassik**, Braşoveşti, Strada Lungă Nr. 106.

Desfacere totală concesionată de autoritate

Haine pentru domni, băieţi şi copii la

J. ASCHER, Târgul Inului No. 26.

Fabricate clasa primă!

Pentru sezonul de primăvară şi vară recomandăm produsele noastre renumite ca cele mai bune şi scumpe:

Stofe de haine pentru domni Cheviot şi Kamgarn.

Stofe de costume pentru dame unicolor şi desen.

Stofe Double pentru paltoane, Ulster şi mantale de dame.

Velours şi Plmerstons pentru paltoane de carne şi paleto.

Cheviot şi Kamgarn negru pentru costume salon, irac şi smoking.

Stofe Loden impeneabile pentru sport şi costume de vânat.

Stofe de uniforme pentru locot. şi voluntari.

Pledari pentru voiaj, cergă pentru voiaj, aşuri, cai, covoare. etc. etc.

Fabric de postav, mărfuri de modă şi tricotaş.

WILHELM SCHERG & Cie.

Deposit de vânzare!

Fabricate clasa primă!

Deschidere de prăvălie

Subscrierul aduc la cunoştinţa On. public că am deschis în strada Hirşer Nr. 2

Prăvălie cu alimente

Legumi, zarzavaturi fructe sudice, conserve de legumi, delicatose, precum peşte sărat în fiecare zi peşte proaspăt, Brânzeturi, unt cu preţ ieftin, servicii sol. d.

Mă rog de sprijinul on. public **George Moşolu.**

SEFAT ŞI AJUTOR!

pentru cei ce sufer de Indigestiuni, acroasă de gât, constipaţie, dureri de stomac. Împreună cu sărurile să folosească

BRADY

Picături de stomac aşa numite **MARIAZELLE.**

Nu cumpăraţi imitaţii şi falsificări de picături veritabile sunt cu marca de alăturare, subscrie **C. BRADY**, şi pachetate în hârtie roşie.

Se capătă în farmacie, cu preţul de 90 bani şi 1 K 60 bani. 6 sticle ou 5 Cor 40 bani 3 sticle duble cu 4 Cor. 80 bani trimite franco produsentul **C. BRADY, farmacia „König von Ungarn“ Wien. 1 Fleischmarkt 2 Depot 5.**

Se capătă cu preţ şi condiţii convenabile, pe lângă plăţire şi în rate,

masini de cusut, fabricat de rangul prim, mobile de lemn şi fer, tablouri, oglinzi, ciasornice de părete şi buzunar, tacâmuri de argint de china, garnituri de salon, saltele de divan, pânzături de tot felul, covoare, plapome, rochi, haine de bărbaţi şi băieţi şi după măsură. Marea asortiment în standarde naţionale

Szól ösy Zs.

Braşov, strada Porţii 69.

Cea dintâi şi mare Văpsitorie artistică şi spălătorie chimică cu abur şi motor precum curăţirea de puf.

Wilhelm Körner

Fabrica: strada năsipului de jos 1 a); Filiala Strada Vămei 36.

Localităţi de primire în Feldioara la Domnii Stenner & fiu comerciant, Eşopatak la domnul Mühlbacher, croitor de bărbaţi. Tuşnad la Comnul Meggeri croitor bărbătesc, Szabó Poték-Vila, şi la toate localităţile din împrejurime.

Curăţire hemică de haine bărbăteşti, dame şi copii, uniforme, costume broderii, pânzături, plapome, stofe de mobile şi decoraţii, perdele, coperte, covoare se curăţă radical, devine ca nouă, Specialităţi: Curăţire de pene de struţ. Obiectele menţionate se văpesc iarăşi în acea culoare, sau în alte culori. Toate obiectele în negru, aşa că apar ca nouă Comande din afară cu posta se execută prompt.

Nou! Kitt universal Nou! Emaille-Salvator

de 1000-ori probat.

Cel mai bun preparat de a repara emailul ars al vaselor de tinichea, tuc, cimentează durabil obiecte de sticlă, marmură, porcelan şi faianţă Asemenea care sunt cu metal s. e. Lampe de petrol Emaille-Salvator este scutit de foc şi apă.

Indispensabil la economii de casă. Preţul per pachet 40 fil.

Depozit general pentru Ungaria E. Weisskircher Cernat.

Se capătă la prăvălii de băcănie şi mărunţişuri dela oraşe şi sate. În Braşov se capătă la: Drogueria Jul. Teutsch, Drog. Lang & Theil, Drog. med. C. H. Neustädter. Revanzatorilor rabat.

Bărbaţi impotenţi.

îşi dobândesc cărşi puterea dacă folosesc

Neosan-Tabletten recomandată de medici celebri, un mijloc sigur şi probat contra impotenţei Tabletele nu sunt stricicioase pentru stomac şi nici pentru organism O cutie cu 20 tablete costă 4 cor. 50 fileri.

Trimitere postală împachetate cu discreţiune. Deposit principal pentru Austro-Ung. **Farmacia Diana** Budapest, VII. Károlykör-ut 5.

Atelier tehnic dantistic

I. SOLE

BRAŞOV, Strada Vămii Nr. 19

Execută toate lucrările ce cad în bransa dantistică solid şi cu preţ moderat. — Specialist în coroană şi pod.

Pacienţii din provincie să s-ervesc în 24 oare.

102

Marfa solidă. Preţuri ieftine

Stofe moderne de primăvară, pentru costume şi — bluze la —

FRITZ PREDIGER,
Braşov, Strada Porţii 8.

Resturi de mărfuri

de spălat colorate, care cumpărate din întreg costă preţul îndoit se vinde cu,

36 bani metru.

Moştre stau la dispoziţie franco.

Ce nu convine să schimbă cu alte loco Dornbir.

Gebr. Reichart, fabricanti.
Dornbirn, Vorarlberg

G. EITEL

cea mai veche fabrică de săpun şi luminări — din Braşov. —

Fabricaţie de săpun curat, neutral, veritabil numai cu coroană, toate specialităţile de săpunuri de toaletă, calitate superioară şi curată, cu preţ foarte ieftin. Specialităţi de apă de Colonia, săpunuri de migdale.

„TRANSYLVANIA“

bancă g. m. de asigurare, Sibiu (Nagyszeben)

recomandă încheierea de

Asigurări pe viaţă

în condiţiunile cele mai favorabile.

Pentru proci şi învăţători români gr. or. dela şcolile profesionale avantajii deosebite.

Special de remarcat sunt combinaţiunile următoare:

Asigurări mixte cu restituirea intereselor de 3%, garantată.	Asigurări de pensuni simple şi combinate cu asigur unui capital
Asigurări simple şi mixte cu participare la câştig de 40%.	Asignări mixte cu plăţirea necondiţionat de 2-ori a capitalului.

Asigurări de foc

deasemenea foarte ieftine.

Dela existenţa „Transylvaniei“ s'au plătit din partea ei:

Capitale asigurate pe viaţă.	Cor.	9.146.556-63
Pagube de foc	„	5.275.798-26
Sumele asigurate pe viaţă erau în fine anulul 1911	„	10.931.322--
Asigurări de foc	„	127.763-744--
Capital de fondare şi rezerve	„	2.520.422--

Informaţii şi prospecte se dau gratuit prin direcţiune în Sibiu prin agenturile principale din Arad, Braşov, Bistriţa, şi Cluj, cum şi prin toţi agenţii din comune.

Agentura principală pentru Braşov se află la d-l **H. Herman**, Strada Porţii Nr. 51.

Persoane versate în achiziţii cu cereri bune de cunoştinţă se primesc în condiţii favorabile la serviciul institutului.

Expert de criterie încredinţat de Minister Pregăteşte în atelierul propriu **Haine de Domni** din stofe moderne cu lucrători de primul rang ne indigene

Tellmann Béla

Confectionare de mantale englezeşti pentru dame şi costumuri.

Salon de modă, BRAŞOV, Piaţa Francise Josif, Colţul Târgului Calilor deasupra mag. Schorg, etajul I.

Pentru studenţi şi orăgeni preţuri moderate. Comande din provincie se execută, fără a lua măsură, sub garanţie.

J. Br...